

dan Indvending, om ikke her, saa andetsteds, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at selve Ministerens Budget, saaledes som det foreligger efter 2den Behandling, kun er nedsat med 7,580 Rd., og det er kun et Bidrag, som Staten forudm hvede til Seminariefonden, men som vi have tilladt bevilget af Seminariefonden; det er altsaa i Virkeligheden ikke nogen Nedsættelse. Der er altsaa ingen Nedsættelse skeet i dette Budget, saaledes som det er vedtaget ved 2den Behandling. Hvis nu Forslaget under Nr. 29, hvilket jeg, som sagt, ikke skal omtale, bliver vedtaget, saa bliver der en Forhøielse paa Ministeriets Budget af 10,000 Rd. Tager vi dernæst de i Paragraphen nævnte særegne Fonds, da have vi vel nedsat Udgiften til den grønlandske Mission med et Beløb af 6,400 Rd.; men de andre særegne Fonds have vi, naar et Par Forslag, der ere stillede af Ministeren og tiltraadte af hele Udvalget, idag vedtages, i det Hele taget forhøiet med 17,253 Rd.; altsaa gaaer den Paragraph i Finantsloven, som man bebrejder os, der skulde have en særegen Mangel paa Interesser for aandelige Formaaals Fremme, at vi astorte saa Meget paa, ud fra os med en Forhøielse af 17,253 Rd. Jeg har derved ladet ude af Betragtningen et Mindretals Forslag, som ogsaa omtaler en Forhøielse, men hvis Skæbne maa betragtes som uvis under den senere Debat. Dette har jeg tilladt mig at udtale ligeoverfor Bestyrelser imod dem, der dog efter vore Forhold ere overordentlig villige til at imødekomme Alt, hvad der kan bringe fremad og opad. Hele Paragraphen, som fremtræder meget ustyldig med et Beløb af 360,000 Rd., udgjør imidlertid en Udgift af 1,223,000 Rd., idet de øvrige Udgifter skule sig under særegne Fonds, af hvilke flere ere ganske af samme Charakter som Statens øvrige Midler og kunne den Dag imorgen indbrages derunder, hvis man vedtog en Lov derom. Det er altsaa efter min Opfattelse aldeles notorisk, at vi udsaae Meget for at fremme de aandelige Interesser, at vi, fra hvilken Side man end vil see Sagen, ikke ere knappe i den Henseende; men hvorfor høste vi saa Lidt? Fordi vi ofte saae uden at lægge Mærke til, hvor det er, vi saae, fordi vi ofte saae paa golde Strækninger, der ikke kunne

bære Frugter, eller med andre Ord, fordi vi ikke beregne, controlere, om det vi udgive i den Retning, virkelig vil bringe den Betsignelse, som vi forudsætte, at det skulde bringe. — Det er disse Betragtninger, der have ledet mig i Anledning af Forslaget under Nr. 31. Vi udgive til Universitetet, til Videnskabernes Fremme i Nøgleen Alt, hvad man i den Henseende forlanger; men vi vente det ene Aar efter det andet og see paa store Ulemper og Mangler, der finde Sted, uden at de, der staae Sagen nærmest, ville rette dem, for at det, vi saae, kunde bære Frugt. Et af de Steder, hvor det er allervigtigt for os at fæste Diet paa, om det, vi give ud, kan bære Frugt, er efter min Mening det theologiske Facultet; det er derfra, at de Mænd, der skulde være Folkets ypperste Lærere, skulde hente deres Uddannelse, ikke blot deres Kundskaber, men deres Beaandelse, og lade vi det synke ned i Slaphed og Dødsbed, om det endog saa kun er tildeels, da skade vi ikke blot denne Institution, men enhver Lærerstol rundt omkring i Landet, det er — der er vistnok Tusinde ialt — dem, der komme til at lide derunder, og derigjennem Folket. Altsaa, istedetfor at rette den Bebreidelse til Folkerepræsentanterne, at de ikke søge at fremme Folkets aandelige Interesser, istedet derfor kunde man med større Grund rette den Bebreidelse til dem, at de saa rundt haandret udgive Beløb i dette Diemed, uden at forfølge Sporene af, hvorledes saadanne Capitaler, der Aar ud og Aar ind udgives, blive benyttede. Jeg skal ikke hente Billeder fra Udtalelser eller Artikler, som jeg antydede i Begyndelsen af mit Foredrag, men jeg skal sige, at hvis der er Noget, der har Noget at klage over med Hensyn til Folkets aandelige Standpunkt — skøndt jeg i Forbigaaende tør paastaae, at der gives neppe noget Folk i Norden, der i saa Henseende er mere fremme end det danske, der tilmed, efter mange Indmærker at dømmes, vil gaae rask fremad i aandelig Udvikling —, da maa de vide, at det er ikke Folkets egen Skyld, men det er deres Skyld, der have anvendt de Midler, der i saa stor Udstrækning ere givne for at fremme de aandelige Formaal, og anvendt dem ofte saaledes, som de ikke burde have været anvendte. Jeg